

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет соціології і права
Кафедра соціології**

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри
___ Павло ФЕДОРЧЕНКО-КУТУЄВ
«___» _____ 20__ р.

**Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня бакалавра
за освітньо-професійною програмою «Врегулювання конфліктів та медіація»
спеціальності 054 «Соціологія»
на тему: «Роль Гарольда Лассуела у трансформації соціальної комунікації:
від теоретичних концепцій до практичних змін у сучасному суспільстві»**

Виконала:

студентка IV курсу, групи СЛ-01
Мусієнко Ольга Олексіївна _____

Керівник:

Доцент кафедри соціології, к. філос. н., доцент
Пиголенко Ігор Вікторович _____

Рецензент:

Старший викладач, в.о. завідувача кафедри
теорії та практики управління, к.філос.н.
Пашов Ростислав Іванович _____

Засвідчую, що у цій кваліфікаційній роботі
немає запозичень з праць інших авторів без
відповідних посилань.

Студентка _____

Київ – 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет соціології та права
Кафедра соціології

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність 054 – «Соціологія»

Освітньо-професійна програма «Врегулювання конфліктів та медіація»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Павло ФЕДОРЧЕНКО-КУТУЄВ

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу студентці

Мусієнко Ользі Олексіївні

1. Тема роботи «Роль Гарольда Лассуела у трансформації соціальної комунікації: від теоретичних концепцій до практичних змін у сучасному суспільстві», керівник роботи Пиголенко Ігор Вікторович, доцент кафедри соціології, кандидат філософських наук, затверджені наказом по університету від «20» травня 2024 р. №2024-с.
2. Термін подання студентом роботи: 11 червня 2024.
3. Об'єктом роботи є внесок та вплив Гарольда Лассуела на розвиток теорії соціальної комунікації, а предметом – аналіз теорій та моделей Гарольда Лассуела і їх відображення у сучасних дослідженнях в галузі комунікації.
4. Зміст роботи: 1) Теоретико-методологічні засади дослідження ролі Гарольда Лассуела в розвитку соціальної комунікації. 2) Внесок Гарольда

Лассуела у розвиток теорії соціальної комунікації. 3) Практичне застосування концепцій Гарольда Лассуела.

5. Перелік ілюстративного матеріалу: презентація – 10 слайдів.

6. Дата видачі завдання: 15 квітня 2024 р.

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення напряму дослідження	Вересень 2023 р	
2	Формування джерельної бази дослідження	Жовтень-листопад 2023 р.	
3	Складання розгорнутого плану	Грудень 2023 р.	
4	Написання вступу до роботи (визначення об'єкту, предмету, мети та завдань)	Січень 2024	
5	Підготовка і написання I розділу кваліфікаційної роботи (Теоретико-методологічні засади дослідження ролі Гарольда Лассуела в розвитку соціальної комунікації)	Лютий-березень 2024	
6	Написання II розділу кваліфікаційної роботи (Внесок Гарольда Лассуела у розвиток теорії соціальної комунікації)	Березень-квітень 2024	
7	Написання III розділу кваліфікаційної роботи (Практичне застосування концепцій Гарольда Лассуела)	Квітень-травень 2024.	
8	Написання висновків, анотації, оформлення джерельної бази	Травень 2024	
9	Передача кваліфікаційної роботи на кафедру	11 червня 2024	

Студентка

Ольга МУСІЄНКО

Керівник роботи

Ігор ПИГОЛЕНКО

Анотація

Мусієнко О.О. Роль Гарольда Лассуела у трансформації соціальної комунікації: від теоретичних концепцій до практичних змін у сучасному суспільстві. – На правах рукопису. Дипломна робота за спеціальністю 054 «Соціологія». – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», кафедра соціології. – Київ, 2024. – 60 с., список джерел з 57 найменувань.

У роботі було проаналізовано внесок Гарольда Лассуела в теорію соціальної комунікації та висвітлено практичні наслідки його теоретичних концепцій.

У роботі використано методи аналізу та критичної інтерпретації праць Лассуела, зокрема «Структура та функція комунікації в суспільстві» та «Техніка пропаганди у Першій світовій війні». Додатково застосовано методи порівняльного аналізу для вивчення впливу Лассуела на сучасну теорію комунікації.

Результати дослідження дозволяють систематизувати та оцінити теоретичний внесок вченого у розвиток соціальної комунікації. Робота висвітлює практичне застосування його концепцій у сучасних дослідженнях комунікації, зокрема у медіа та політиці, а також визначає перспективи використання ідей Лассуела в майбутньому.

Ключові слова: Гарольд Лассуел, теорія соціальної комунікації, модель комунікації, пропаганда, медіа, політична комунікація, функції комунікації.

Abstract

Musiienko O.O. The Role of Harold Lasswell in the Transformation of Social Communication: From Theoretical Concepts to Practical Changes in Modern Society. – Manuscript. Bachelor's Degree Thesis. Speciality 054 – Sociology. – National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Department of Sociology. – Kyiv, 2024. – 60 p., 57 sources.

This thesis analyzes Harold Lasswell's contributions to the theory of social communication and highlights the practical implications of his theoretical concepts. The research employs methods of analysis and critical interpretation of Lasswell's works, particularly "The Structure and Function of Communication in Society" and "Propaganda Technique in the World War." Additionally, comparative analysis methods are utilized to study Lasswell's influence on modern communication theory.

The results of the research allow for the systematic evaluation of Lasswell's theoretical contributions to the development of social communication. The thesis illuminates the practical application of his concepts in contemporary communication studies, especially in media and politics, and identifies prospects for the future use of Lasswell's ideas.

Keywords: Harold Lasswell, theory of social communication, communication model, propaganda, media, political communication, functions of communication.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ ГАРОЛЬДА ЛАССУЕЛА В РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	7
1.1. Біографічні нариси та ключові етапи наукового шляху Гарольда Лассуела.....	7
1.2. Академічні досягнення та внесок Гарольда Лассуела у розвиток соціальної комунікації.....	10
1.3. Ідеї Гарольда Лассуела в дослідженнях соціальної комунікації.....	14
РОЗДІЛ II. ВНЕСОК ГАРОЛЬДА ЛАССУЕЛА У РОЗВИТОК ТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	18
2.1. Структура та функції соціальної комунікації.....	18
2.2. Теорії соціальної комунікації: порівняльний аналіз.....	22
2.3. Вплив праць Гарольда Лассуела на розвиток теорії соціальної комунікації...	30
РОЗДІЛ III. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ КОНЦЕПЦІЙ ГАРОЛЬДА ЛАССУЕЛА.....	34
3.1. Огляд Лассуеліанської моделі комунікації: переваги та обмеження.....	34
3.2. Практична значущість теоретичних концепцій Гарольда Лассуела в різних сферах діяльності.....	37
3.3. Перспективи використання концепцій Гарольда Лассуела у сучасних дослідженнях та їх вплив на розвиток теорії соціальної комунікації у XXI столітті.....	41
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51

ВСТУП

Актуальність теми. Комунікація є не лише засобом передачі інформації, але й ключовим фактором у формуванні наших поглядів, цінностей та ідентичності. Соціальна комунікація визначає спосіб, яким ми взаємодіємо один з одним, вирішуємо конфлікти, та будуємо наші взаємини. Розуміння процесів соціальної комунікації є критично важливим для подальшого розвитку нашого суспільства та побудови стійких та продуктивних міжособистісних відносин.

Комунікація відіграє важливу роль у всіх сферах нашого життя, вивчення та розуміння процесів соціальної комунікації є ключовим завданням для науковців і практиків.

Ця тема є актуальною в контексті розвитку соціальної комунікації в інформаційному суспільстві. Гарольд Лассуел, відомий політолог і дослідник комунікації, є одним з провідних фігур у сфері масової комунікації та теорії комунікацій. Він розробив концепції, які і досі виявляють великий вплив на сучасне розуміння процесів спілкування та відображається в сучасних комунікаційних практиках. Розуміння його внеску у розвиток цієї галузі дозволяє краще зрозуміти сучасні парадигми та тенденції у комунікаційній науці.

У сучасному світі, де інформаційні технології швидко розвиваються, соціальна комунікація відіграє ключову роль у формуванні суспільних взаємин, політичних процесах, культурних та соціальних змінах. Розуміння теоретичних концепцій Лассуела допомагає аналізувати та адаптуватися до цих викликів, а також допомагає розробляти ефективні стратегії комунікації в різних сферах діяльності, включаючи медіа, політику, бізнес та громадську діяльність.

Гарольд Лассуел був і залишається важливою постаттю у розвитку комунікаційної науки через його теорії та концепції, які пройшли шлях від простих спостережень до складних моделей та стратегій комунікації. Його роботи

відкривають широкий спектр можливостей для аналізу та розуміння різноманітних комунікаційних явищ, що зустрічаються у сучасному світі.

Стан наукової розробленості проблеми. Науковці завжди намагалися дослідити процес соціальної комунікації та досягти повного розуміння цієї теми. Наукову спадщину Гарольда Лассуела оцінювали та обговорювали в багатьох іноземних та вітчизняних джерелах. Соціальні функції масової комунікації за Лассуелом досліджували такі автори як Попович М.Д. (2015), Максимович М.В. (2020), Стівен Х. Чаффі та Ф. Ізкарай (1975). Ефект масової комунікації був розглянутий Венксію П. (2015), Захарі С. Сапієнца, Нараянан Айєр та Аарон С. Веєнстра (2017), Беррі П. (2021). Про управління масовою свідомістю говорили Макух-Федоркова І.І. (2023), (2016), Кожем'якіна О.М. (2018), Лазарсфелд Ф.П., Берелсон П. та Гаудет Х. (1944).

Дослідження підтверджують актуальність концепцій Лассуела в сучасній теорії соціальної комунікації та їхню значущість для розвитку цієї галузі. Вони підкреслюють важливість його моделі комунікації та його вплив на сучасні парадигми в цій галузі. У цій дипломній роботі ми розкриємо не лише важливі аспекти життя та діяльності Г. Лассуела, а й прослідкуємо еволюцію його ідей, їх вплив на сучасне розуміння соціальної комунікації та практичні зміни, які відбулися.

Мета і завдання дослідження.

Мета цієї роботи проаналізувати внесок Гарольда Лассуела у теорію соціальної комунікації та висвітлити практичні наслідки його теоретичних концепцій. В межах мети можна виділити такі **завдання**:

- Проаналізувати життєвий та науковий шлях Гарольда Лассуела, оглянути його академічні досягнення та внесок у розвиток соціальної комунікації.
- Розглянути вплив ключових праць Гарольда Лассуела на теорію соціальної комунікації.

- Провести аналіз сучасного застосування Лассуеліанської моделі комунікації, виявивши сильні та слабкі сторони цієї моделі.
- Висвітлити практичні наслідки теоретичних концепцій Гарольда Лассуела.
- Визначити перспективи та області використання концепцій Гарольда Лассуела у сучасних дослідженнях та їх вплив на розвиток теорії соціальної комунікації у XXI столітті.

Об'єкт і предмет дослідження.

Об'єктом дослідження є внесок та вплив Гарольда Лассуела на розвиток теорії соціальної комунікації.

Предметом дослідження є аналіз теорій та моделей Гарольда Лассуела і їх відображення у сучасних дослідженнях в галузі комунікації.

Методи дослідження. Для аналізу внеску Гарольда Лассуела у розвиток соціальної комунікації використовуються різноманітні методи. В основі лежать методи аналізу та критичної інтерпретації його праць. Це включає уважний перегляд його ключових творів, таких як «Структура та функція комунікації в суспільстві» та «Техніка пропаганди у Першій світовій війні». Аналіз цих праць дозволяє розкрити глибину та ширину внеску Гарольда Лассуела у розвиток теорії соціальної комунікації.

Додатково, для вивчення впливу Лассуела на сучасну теорію комунікації застосовуються методи порівняльного аналізу, порівняння його поглядів з іншими вченими та сучасними дослідниками. Це дозволяє визначити ступінь важливості його ідей у сучасних наукових дослідженнях з комунікацій.

Теоретична та практична цінність роботи. Теоретична цінність полягає в можливості ретельного аналізу та розуміння ключових аспектів та праць Гарольда Лассуела, що сприяє вивченню еволюції його думок та їх впливу на сучасні підходи до вивчення комунікаційних процесів. Робота дає можливість систематизувати та оцінити теоретичний внесок вченого у розвиток соціальної

комунікації, що є важливим для подальшого розвитку та поглиблення знань у цій галузі.

Практична цінність дипломної роботи полягає у можливості застосування отриманих знань у сучасних дослідженнях соціальної комунікації. Розуміння основних концепцій, які він запропонував, допомагає у розвитку нових стратегій комунікації, особливо в контексті медіа та політики. Крім того, робота над дипломом дозволяє краще зрозуміти перспективи розвитку теорії соціальної комунікації у майбутньому, виявляючи теоретичні та методологічні проблеми, які потребують подальшого дослідження.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, що в свою чергу поділені на підрозділи, висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи – 60 сторінок, з них 50 основного тексту. Список використаної літератури становить 57 найменувань.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ ГАРОЛЬДА ЛАССУЕЛА В РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

1.1. Біографічні нариси та ключові етапи наукового шляху Гарольда Лассуела

Гарольд Лассуел був видатним політологом, чий науковий внесок упродовж шести десятиліть двадцятого століття охоплював кілька дисциплін. У історії професії, опублікованій у 1963 році, Лассуел був визнаний другим за впливом політологом до 1945 року і п'ятим за впливом з 1945 до 1963 року (Соміт, Таненхаус, 1964). Незважаючи на свій визнаний вчений статус у галузі політології, Лассуел широко впроваджував міждисциплінарний підхід у свої дослідження, а його роботи часто публікувалися в журналах з психології, соціології, комунікацій, права та міжнародних відносин.

Лассуел народився у 1902 році в Доннеллсоні, штат Іллінойс (з населенням близько 300 осіб). Його батько був пресвітеріанським священиком, мати – вчителькою; старший брат помер у дитинстві. Дитинство і підлітковий вік він провів у невеликих містах Іллінойсу та Індіани, коли його батько переїжджав з одного місця до наступного, проповідуючи, і він був вихований в інтелектуальному та релігійному середовищі. Хоча регіональна обстановка його дитинства і юнацтва може здатися віддаленим від інтелектуального центру, насправді це було надзвичайно багате середовище. У підлітковому віці на нього особливий вплив справив дядько-лікар, який був знайомий з творами Зігмунда Фрейда; вчитель англійської мови в середній школі Декатур, Іллінойс, введенням його у твори Карла Маркса та Гевлока Елліса; і блискучий молодий викладач громадянського виховання в середній школі, Вільям Корнелл Кейсі, який пізніше став професором соціології в Барнардському коледжі Колумбійського університету. Гарольд відзначався у середній школі, редагував шкільну газету,

виголошував випускну промову на церемонії вручення дипломів та отримав стипендію в Університеті Чикаго після перемоги у конкурсі з сучасної історії та англійської мови (Елмонд, 1987).

Коли Лассуел почав навчання в Університеті Чикаго в 1918 році, у віці шістнадцяти років, цей університет переживав третє десятиліття свого вражаючого розвитку. Навіть у той час, коли соціологія як окрема дисципліна ще не була представлена в більшості університетів, в Чикаго був великий відділ, який очолювали такі висококваліфіковані теоретики та дослідники, як В. Ай. Томас, Олбїон Смол і Роберт Парк. Філософський факультет в цей час був під впливом реалістів та емпіриків, таких як Джеймс Тафтс і Джордж Герберт Мід. Економічний факультет, на якому вивчався Лассуел, включав таких вчених, як Джейкоб Вайнер, Джон Кларк, Гаррі Альвін Мілліс і Честер Райт. Науково-політичний факультет також готувався до стрімкого розвитку, але, коли Лассуел вивчався там, він був ще на початковому етапі з Генрі Преттом Дžadсоном на порозі пенсії, а Чарльз Едвард Меррієм готувався до відзначення його спадкоємця. Лассуел став частиною групи аспірантів, до якої входили Роберт Редфілд, Луїс Вірт і Герберт Блумер. У 1922 році він отримав диплом бакалавра з економіки і почав працювати над докторською дисертацією з політичних наук, яку успішно захистив у 1926 році. Після закінчення навчання він став асистентом професора в Університеті Чикаго і отримав звання доцента у 1932 році (Елмонд, 1987).

Між 1922 і 1926 роками Лассуел провів п'ятнадцять місяців у Європі, де здійснював дослідження і відвідував курси в університетах Лондона, Берліна, Парижа та Женеви. У 1928 році він повернувся до Європи як стипендіат Ради з досліджень соціальних наук. Під час цих поїздок він зустрівся з багатьма політичними діячами та провідними вченими, і консультувався з кількома провідними прихильниками психоаналізу. У Берліні у 1928 році його психоаналізував Теодор Рейк, перший учень Фрейда.

Університет Чикаго мав значний вплив на Лассуела, особливо Чарльз Мерріам, голова кафедри політології, і також відомих філософів, таких як Джон Дьюї і Джордж Герберт Мід, а також соціологів, таких як Роберт Парк. Вплив їхніх ідей був помітний у важливості теорій бехевіоризму, прагматизму і символічного інтеракціонізму в роботах Лассуела (Марвік, 1977), (Сміт, 1969).

У 1938 році Лассуел покинув Університет Чикаго і розпочав своє співробітництво з Йельським університетом, яке тривало до його смерті. З 1938 по 1949 рік Лассуел працював як Гостьовий Лектор Стерлінга в Школі права Йельського університету. З 1946 по 1970 рік він був професором права в Йельському університеті, а з 1952 по 1970 рік він був професором політичних наук. З 1971 по 1978 рік Лассуел був професором права та політичних наук Фонду Форда (емеритус) в Йельському університеті (Мут, Фіндлі, 1990). Протягом своєї тривалої наукової кар'єри Лассуел був гостьовим професором в багатьох університетах у Сполучених Штатах та за кордоном.

Лассуел також активно працював у практичній сфері. Він консультував різні установи, зокрема, Управління сільськогосподарських послуг (1939-1944), Державний департамент (1945-1948), Міністерство оборони (1949-1950), Адміністрація персоналу США (1964-1966) та Корпус Миру (1965-1966). Він мав тривале співробітництво (1948-1967; 1970-1978) з Корпорацією Ренда як консультант. З 1940 по 1943 рік він був начальником Експериментального відділу для вивчення комунікацій у час війни в Бібліотеці Конгресу. Роботу цього відділу фінансувала Фонд Рокфеллера, і в ній брали участь кілька молодих вчених, які пізніше стали відомими дослідниками, включаючи Морріса Джановіца, Данієля Лернера, Гайнца Єулау, Ітієля де Сола Пула, Ірвінга Джаніса, Абрахама Каплана та Баррінгтона Мура. Відділ використовував контент-аналіз у систематичному вивченні комунікацій (Мут, Фіндлі, 1990), (Пул, Ітель де Сола, 1969), (Дьорнінг, 2011).

1.2. Академічні досягнення та внесок Гарольда Лассуела у розвиток соціальної комунікації

Гарольд Д. Лассуел вважається одним з найбільш творчих інноваторів у соціальних науках у двадцятому столітті. Мало хто сумнівається, що він був найбільш оригінальним та продуктивним політологом свого часу. У свої двадцять та на початку тридцятих років він спланував і здійснив дослідницьку програму, що демонструвала важливість особистості, соціальної структури та культури у поясненні політичних явищ. Під час цієї роботи він використовував різноманітні методи, такі як клінічні та інші види інтерв'ю, аналіз вмісту, псевдоекспериментальні техніки та статистичне вимірювання. Важливо відзначити, що пройшло двадцять років, перш ніж цей вид досліджень та методологія стали загальними у сфері, яка до цього часу переважно користувалася історичними, юридичними та філософськими методами (Елмонд, 1987).

Гарольд Лассуел був визнаним дослідником, чиї праці мали значний вплив на різноманітні галузі знань. Його називали «універсальним вченим» (МакДугал, 1979) та «Леонардо да Вінчі поведінкових наук» (Роджерс, 1986) завдяки його внескам у такі дисципліни, як політологія, комунікації, право, філософія, психологія, психіатрія, соціологія, антропологія та економіка. Лассуела вважають батьком-засновником політичної психології (Пост, 2001), а його роботи сприяли легітимізації вивчення масової комунікації як повноцінної галузі наукових досліджень (Берелсон, 1959; Еаді, 2011; Джансен, 2010; Малін, 2011; Роджерс, 1986). Окрім того, Лассуел був методологічним новатором. Багато дослідників вважають, що саме він розвинув контент-аналіз як легітимну методологію для соціальних наук (Яновіц, 1968; Кохлбахер, 2006). Левіатан (2009) назвав Лассуела засновником контент-аналізу, а Яновіц (1968) стверджував, що Лассуел провів найбільш ґрунтовне на той час дослідження з використанням контент-аналізу (Захарі С. Сапієнца, Нараянан Айер, Аарон С. Веєнстра, 2017).

Академічний внесок Гарольда Лассуела проявився у його великій кількості наукових публікацій та редакцій, включаючи близько шістдесяти книг і понад триста статей у різноманітних наукових журналах, що охоплювали політичні науки, соціологію, психіатрію, психологію, право, журналістику та громадську думку. Він також редагував та був співавтором кількох видань, які спрямовані на вирішення ключових методологічних проблем кількісного аналізу вмісту та представляли успішні застосування цього аналізу як засобу доказу в федеральних судових засіданнях та як методи розвідки.

Академічні досягнення та внесок у розвиток соціальної комунікації Лассуела включають його дослідження в галузі політичної науки, зокрема роботи, які стосуються аналізу політичних процесів і взаємодії еліт. Лассуел розглядав політологію як дослідження змін у розподілі моделей цінностей у суспільстві, зосереджуючись на динаміці влади. Він визначив цінності як бажані цілі, а владу – як здатність приймати рішення, при цьому політичну владу уявляв як здатність впливати на інших людей. У своїх роботах він розглядав еліту як головних носіїв влади (Лассуел, 1949).

Гарольд Лассуел сприймав політичну науку як вивчення змін у розподілі ціннісних патернів у суспільстві, адже цей розподіл залежить від влади. Центральною точкою його аналізу була динаміка влади. Він визначав цінності як бажані цілі та владу як здатність брати участь у прийнятті рішень. Політичну владу він уявляв як можливість спричиняти намічені наслідки для інших людей. У роботі «Політика: хто що отримує, коли, як» (Лассуел, 1936), назва якої пізніше стала стандартним визначенням політики для широкого загалу, він розглядав еліту як основних володарів влади (Лазарсфелд, Берелсон, Гаудет, 1944). Але у праці «Влада і суспільство: основа для політичного дослідження» (Лассуел, Каплан, 1950), написаній спільно з Абрахамом Капланом, обговорення розширилося до включення загального фреймворку для політичних досліджень, який розглядає ключові аналітичні категорії, такі як особа, особистість, група та культура.

Деякі з основних праць Лассуела включають «Техніку пропаганди у Першій світовій війні» (1927), «Світова революційна пропаганда» (разом з Дороті Блуменсток, 1939), «Політика проти економіки» (1946), «Науки про політику: останні розробки в масштабах і методах» (разом з Деніелом Лернером, 1951) та «Майбутнє політичної науки» (1963).

У книзі «Майбутнє політичної науки» (Лассуел, 1963 рік), натхненна ранішніми баченнями світу, де дослідження соціальних наук досягло високого впливу, він опирається на два дослідницьких проекти з соціальних наук, в яких він брав участь у 1960-х роках. Перший з них – антропологічне дослідження хасієнди в Перу. Лассуел співпрацював з Алланом Хольмбергом з Корнеллу, а пізніше опублікував книгу (з Добінсом і Дауті) під назвою «Селяни, влада і застосовані соціальні зміни: Вікос як модель» (1971 рік). Експеримент полягав у наданні все більшої ініціативи у прийнятті рішень селянам на хасієнді та спробі виміряти наслідки цього та інших експериментальних впливів модернізації та демократизації. Другий, проведений спільно з Робертом Рубенштейном, був дослідженням експерименту в Яловському психіатричному інституті, що передбачав участь пацієнтів зі штатом та психіатрами у прийнятті рішень на відділенні. Ціллю дослідження було вивчення впливу цієї участі на ефективність відділення та терапевтичні цілі інституту. (Книга, яка документує це дослідження, з'явилася у 1966 році під назвою «Поділ влади в психіатричній лікарні».) «Майбутнє політичної науки» пропонує, щоб професія політичної науки розвивала можливість проведення комплексних опитувань світових політичних змін з метою ефективного консультування з уникнення війни та інших соціальних лих. Таке дослідження буде проінформоване рішенням та концептуалізацією цінностей Лассуела. Він також описує вид професійної освіти, яка буде необхідна для проведення цього виду дослідницької програми та розвитку творчості, необхідної для ефективного втручання. Нарешті, у книзі, опублікованій після його смерті, «Підпис влади: будівлі, комунікація та політика» (Лассуел, 1979 рік), Лассуел

досліджує взаємозв'язки між архітектурою громадських будівель, їхніми громадськими функціями та навколишньою політичною культурою. Використовуючи фотографії громадських будівель і пам'ятників з усього світу для ілюстрації своїх тез, він демонструє, що функції будівель – цивільних або військових, судових, законодавчих та бюрократичних – впливають на їхню структуру. Ці структури, в свою чергу, впливають на національні культури, які виробляють свої власні структурні варіації (Елмонд, 1987), (Лассуел, 1963).

Академічна діяльність Гарольда Лассуела в контексті теорії соціальної комунікації є важливою, оскільки він зробив значний внесок у цю галузь. Його дослідження та публікації допомогли у формуванні основних концепцій та моделей, які стали важливими у розвитку теорії соціальної комунікації.

Один з його ключових внесків – це «Структура та функція соціальної комунікації» (Лассуел, 1948), де він вперше розглянув вплив комунікації на суспільство. У цій роботі Лассуел розглядає комунікацію як ключовий фактор, який визначає взаємозв'язки між людьми, групами та соціальними структурами.

Також варто зазначити його Лассуеліанську модель комунікації, яка стала важливою в галузі. Ця модель допомагає розуміти процес комунікації та його складові елементи, враховуючи різні аспекти взаємодії (Лассуел, 1948).

До інших важливих аспектів Лассуелової діяльності в цій області входить його дослідження пропаганди, ролі медіа та впливу інформації на суспільство. Його роботи принесли вагомий внесок у розуміння процесів сприйняття і реакції на інформацію, що спрямована на групи та суспільство в цілому.

Таким чином, академічна діяльність Гарольда Лассуела в сфері теорії соціальної комунікації має велике значення для розвитку цієї галузі, враховуючи його внесок у формулювання ключових концепцій та моделей комунікації, що допомагають розуміти процеси спілкування та взаємодії в суспільстві.

1.3. Ідеї Гарольда Лассуела в дослідженнях соціальної комунікації

Теорія пропаганди Лассуела об'єднувала ідеї, запозичені від бехейвіоризму та фрейдизму, у особливо песимістичне бачення медіа та їх ролі в формуванні сучасних соціальних утворень. Лассуел був одним із перших політологів, який визнав корисність різних психологічних теорій та показав, як їх можна застосовувати для розуміння політики (Доурінг, 1988). Сила пропаганди полягала не стільки у змісті або привабливості конкретних повідомлень, скільки у вразливому стані розуму простих людей. Цей стан можна оцінити, використовуючи психологічні теорії. Лассуел аргументував у своєму дослідженні «Техніка пропаганди у Першій світовій війні», що економічна депресія та наростаючий політичний конфлікт призвели до загального психозу, і це зробило більшість людей вразливими навіть до грубих форм пропаганди. Коли прості люди щоденно стикаються з потужними загрозами для свого особистого життя, вони звертаються до пропаганди для підтримки та шляху подолання цієї загрози (Лассуел, 1938).

За думкою Лассуела, у демократії є фатальна вада. Вона намагається знайти правду та приймати рішення через відкриті дебати про питання. Але якщо ці дебати переростуть у вербальний чи навіть фізичний конфлікт між приверженцями різних ідей, то результатом буде загальний психоз (Лассуел, 1949). Глядачі цих конфліктів будуть травмовані. За словами Флойда Матсона, Лассуел прийшов до висновку, що навіть відносно беззагрозові форми політичного конфлікту є інтравітально патологічними. Коли конфлікт досягає рівня, який він досяг в Німеччині під час депресії, ціла нація може стати психологічно нестабільною та вразливою до маніпулювання (Матсон, 1964). Лассуел аргументував, що розв'язанням буде знайти способи «унеможливлення конфлікту». Це передбачає контроль тих форм політичної комунікації, які призводять до конфлікту. За думкою Лассуела, навіть рутинна політична дискусія може перерости в конфлікти, що загрожують суспільному ладу (Лассуел, 1941).

Ідея пропаганди на користь Лассуела була прийнята Офісом інформації війни як його основна стратегія під час Другої світової війни. У Холодній війні, що наступила після цієї глобальної гарячої війни, за допомогою агенцій, таких як Голос Америки, Агентство з інформації США, Офіс міжнародної інформації та освітнього обміну та Державний департамент, ця теорія послужила основою для численних офіційних зусиль у протидії комунізму та поширенні демократії (Спроул, 1997).

Під час Другої світової війни Гарольд Лассуел розробив свою модель комунікації, у першу чергу, для аналізу медійної пропаганди та її впливу на громадську думку. Як політолог, Лассуел глибоко цікавився розумінням того, як повідомлення розповсюджуються через різні канали для впливу на масову аудиторію (Лазарсфелд, Берелсон, Гаудет, 1944).

Думки Лассуела стосовно пропаганди та політичного конфлікту відображають його глибоке розуміння соціальної комунікації та впливу масових повідомлень на громадську думку. Він розглядав комунікаційні процеси як ключовий елемент у формуванні соціальних утворень і зрозумів, наскільки важливо враховувати психологічні та соціальні фактори при аналізі впливу медіа на суспільство. Лассуел вважав, що відкриті дебати та політичні конфлікти можуть мати негативні наслідки для громадської психіки, що підкреслює важливість розвитку стратегій управління комунікаціями для підтримки соціальної стабільності та ментального благополуччя. Таким чином, його праці відіграли ключову роль у розвитку теорії соціальної комунікації та визначенні напрямків подальших досліджень в цій галузі (Лассуел, 1941).

Модель комунікації Лассуела є однією з перших та найвпливовіших моделей комунікації. Вперше вона була опублікована у його статті 1948 року «Структура та функція комунікації в суспільстві», у ній було закладено основи для формування теорії політичної комунікативності. У цій статті він пропонує свою

власну модель комунікації, яка розкривається через послідовне вирішення питань: хто? що повідомляє? яким чином? кому? з яким ефектом? (Лассуел, 1948).

Мета моделі полягає в організації «наукового вивчення процесу комунікації». Ця конструкція, відома як формула Лассуела, часто використовується для ілюстрації основних аспектів, що вивчаються у полі політичної комунікації: аналіз комунікаторів, вивчення повідомлень (контент-аналіз), дослідження засобів комунікації, аудиторії та результатів впливу інформації. Формула Лассуела сприймає політичну комунікацію переважно як імперативний, спонукальний процес: комунікатор, як відправник повідомлення, в певній мірі намагається вплинути на адресата, який виступає в ролі аудиторії.

Модель комунікації Лассуела суттєво вплинула на розвиток наступних теорій комунікації. Незважаючи на те, що модель була критикована за свою простоту, лінійний характер і відсутність зворотного зв'язку, вона спонукала вчених займатися розробкою більш комплексних і виразних моделей, щоб вирішити ці обмеження.

Вплив ключових праць Лассуела на розвиток теорії соціальної комунікації виявляється через його внесок у формування теоретичного фундаменту та вдосконалення підходів до вивчення комунікаційних процесів. Ці наступні теорії комунікації, нарівні з іншими, свідчать про постійний вплив моделі Лассуела на сферу комунікацій. Надавши базовий фреймворк і надихнувши подальші дослідження і вивчення, модель комунікації Лассуела сприяла більш глибокому розумінню складної природи людської комунікації та різних чинників, які впливають на її ефективність. Продовжуючи розвивати і уточнювати ці теорії, вчені в галузі комунікацій визнають модель Лассуела як важливу та впливову відправну точку для вивчення комунікаційних процесів та їх впливу на особистість та суспільство (Доурінг, 1988).

Висновки по розділу.

Гарольд Д. Лассуел був визначною постаттю у низці соціальних наук, включно з політологією, комунікаціями, правом та психологією. Його міждисциплінарний підхід та новаторські методи дослідження залишили глибокий слід у цих галузях знань. Протягом своєї тривалої академічної кар'єри Лассуел зробив численні важливі внески в теорію соціальної комунікації.

Одним з його найбільших досягнень була розробка моделі комунікації, відомої як «формула Лассуела». Хоча проста на перший погляд, ця модель охопила ключові аспекти комунікаційного процесу і стала відправною точкою для низки подальших, більш комплексних теорій комунікації. Дослідження Лассуела сприяли легітимізації вивчення масової комунікації як повноцінної наукової дисципліни.

Крім того, Лассуел розробив теорію пропаганди, яка поєднала ідеї біхевіоризму та психоаналізу для пояснення впливу медіа на суспільну свідомість. Він розглядав відкриті політичні дебати та конфлікти як потенційну загрозу психологічному стану мас, що робить їх вразливими до маніпуляцій з боку пропаганди. Ці міркування знайшли практичне застосування у стратегіях США щодо протидії комунізму під час Холодної війни.

Таким чином, академічна спадщина Гарольда Лассуела мала глибокий вплив на формування теорії соціальної комунікації. Його оригінальні ідеї та новаторські підходи сприяли кращому розумінню процесів комунікації, взаємодії між медіа та аудиторією, а також ролі інформації у формуванні громадської думки та суспільних процесів загалом.

РОЗДІЛ II. ВНЕСОК ГАРОЛЬДА ЛАССУЕЛА У РОЗВИТОК ТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

2.1. Структура та функції соціальної комунікації

У 1948 році Лассуел опублікував «Структуру та функцію соціальної комунікації». Дослідники і до сьогодні високо оцінюють цю статтю, вважаючи її програмним шедевром та поширенням Декларації Незалежності у вивченні комунікацій. Навіть вважається, що всі комунікаційні дослідження розглядаються як коментарі до тез Лассуела, оскільки вони включають багато базового контенту комунікації. Загалом, значення цієї роботи в основному відображається у двох аспектах: по-перше, з внутрішньої структури, аналізу різних елементів комунікаційного процесу; по-друге, зовнішньої функції, підсумовує соціальну роль комунікативної діяльності.

У «Структурі та функціях соціальної комунікації» Лассуел детально описав процес, структуру та функцію соціальної комунікації та чітко проілюстрував модель комунікації і три функції масової комунікації.

Лассуел чітко висунув процес комунікації та його п'ять базових елементів: (Хто) сказав (що) (кому)? І сказав, що через (який канал)? А потім досяг (якого ефекту)? (Лассуел, 1948). Це відома модель Лассуела, вона є лаконічною і зрозумілою та стала класичною моделлю процесу комунікації. Багато вчених внесли велику кількість поправок, доповнень та намагалися її розвинути, але незважаючи на це основа зберігала свої основні характеристики. Ця модель також закладає п'ять базових елементів комунікаційних досліджень: «аналіз контролю», «аналіз змісту», «аналіз медіа», «аналіз аудиторії» та «аналіз ефективності». Ці п'ять аналізів охоплюють основні напрямки дослідження комунікацій. Це також призвело до звернення уваги до визначення ефекту в комунікаційних дослідженнях.

Іншим важливим внеском цієї роботи є те, що вона запропонувала три основні функції масової комунікації та проаналізувала негативні риси, які можуть існувати.

Ці три функції – це: моніторинг середовища, координація соціальної та культурної спадщини. Ці три функції в основному зорієнтовані з погляду політології. У 1960 році Чарльз Райт додав «розважальну» функцію з погляду соціології (Райт, 1960). Таким чином, формування класичної чотирифункційної теорії масової комунікації в масових медіа завершилося. До сьогодні це все ще є основним вступним знанням, яке повинен вивчити і зрозуміти кожен студент, який вивчає комунікацію. Як діяльність обміну інформацією в суспільстві, комунікація має широкий спектр соціальних функцій. Виважений підхід Лассуела створив основу для повного розкриття можливостей масової комунікації. З того часу багато вчених розвинули цю теорію з різних точок зору та на різних рівнях.

За словами Лассуела, моніторинг середовища свідчить про те, що масова комунікація існує, щоб спостерігати та інформувати (Лассуел, 1948). До сьогодні багато людей виключно покладаються на масові медіа, оскільки вони виконують роль наших очей і вух для отримання інформації. Масові медіа відіграють важливу роль, бо ЗМІ інформують громадян про новини та події. За даними Анвара та ін. (2020), масові медіа мають велике значення та критичну вагу в будь-який час кризи. До таких катастроф відносяться масштабні повені, зсуви ґрунту та серйозні смоги. Під час кризи повідомлення ЗМІ містять попередження та вказівки (Чан, 2015).

Наприклад, коли відбувається катастрофа як повномасштабне вторгнення або стихійні лиха, як-от урагани, хуртовини та цунамі, традиційні та соціальні медіа є ключовими інструментами комунікації для передачі інформації про шлях шторму/ворога, що насувається, або для інформування людей про закриття шкіл і підприємств і способи пошуку укриття та шляхи евакуації. ЗМІ також

використовуються як інструменти державних органів для захисту громадян за допомогою важливих оновлень.

Друга функція та роль масових медіа – це кореляція складових суспільства, що відповідає нагляду за докільям (Лассуел, 1948). Кореляція компонентів просто означає відношення або зв'язок масових медіа. Для всіх намірів і цілей, люди аналізують та інтерпретують будь-яку надану їм інформацію. Тому для людей це норма мати різні точки зору та думки з кожного питання. Масові медіа несуть відповідальність за поширення правдивих позитивних чи негативних новин у світі. Вони діють, щоб інформувати та навчати громадськість (Шаріф, Ван, 2022). За словами Джаккіно та Верашчагіної, хоча у нашу еру медійна упередженість є загальною, людей заохочують використовувати два або більше джерел медіа, щоб зменшити ймовірність медійної упередженості з інших джерел (Джаккіно, Верашчагіна, 2020).

Традиційні новинні джерела колись були єдиними арбітрами того, що було обрано як варте висвітлення, і того, як телевізійні ведучі та журналісти інтерпретували інформацію. Крім того, газети залучали експертів у цій галузі. Хоча видавці та інформаційні станції могли мати свої упередження, більшість організацій підтримували старі, жорстко сформовані принципи журналістики.

Сьогодні платформи соціальних медіа, такі як Twitter і Facebook, Instagram та TikTok, можуть свідчити про те, що часто відсутній посередник, який може корелювати події об'єктивним, інтерпретаційним способом. Користувачам можуть подавати абсурдні історії, які виглядають як «реальні новини», коли насправді це зовсім не так. Зокрема, Facebook був місцем поширення фейкових новин, що призвело до багатьох головних болей для цієї платформи. Хоча компанія є важливою складовою масових медіа, вона не є новинним сайтом.

Функція кореляції не знаходиться в руках керівників Facebook, і Facebook не претендує на це. У січні 2018 року генеральний директор Facebook Марк Цукерберг вирішив, що самі користувачі можуть вирішувати різницю між

реальними та фейковими новинами, коли він написав: «Ми могли б спробувати приймати це рішення самі, але це не є щось, з чим ми відчуваємо себе комфортно» (Цукерберг, 2018).

Тим не менш, зрозуміло, що люди можуть сумніватися щодо інформації, яку вони сприймають. За словами Л. Емми, люди мають різні погляди на те, про що йдеться в джерелі та звідки ця інформація надійшла. Сучасні технології відіграють важливу роль, оскільки люди використовують соціальні медіа та Інтернет практично для всього. Тому це призводить до того, що на соціальних медіа поширюється безліч необачних фейкових новин, зокрема на непідтверджених новинних платформах. Незважаючи на це, люди та користувачі Інтернету втручаються, щоб визначити вірогідність інформації (Емма, 2019).

Згідно з Лассуелом, роль та функція передачі культурної спадщини базуються на тому, як медіа відображає наші власні переконання, цінності та норми (Лассуел, 1948). Культурна передача виступає як передавачі культурних повідомлень, формуючи та впливаючи на покоління, дозволяючи масам зрозуміти, які форми поведінки вважаються прийнятними (Емма, 2019). Оскільки масові медіа надають загальну інформацію з метою навчання та культивування розуму громадськості, існує велика різноманітність у тому, які культурні повідомлення приймаються різними споживачами, як вони їх тлумачать і, в кінцевому рахунку, як вони використовуються, чи ні (Дане, 2020).

«Існувати у передачі, у спілкуванні», стосується того, як різні форми комунікації надають форму та структуру культурі суспільства. ЗМІ формують свою позицію на основі впливу та реакцій суспільства на такі теми, як права людини, спільнота ЛГБТ+, расизм, дитячі шлюби, залежність, аборт, психічне та сексуальне насильство, ідея самогубства, психічні захворювання та багато інших. Проте, були випадки, коли продукти масових медіа не витримували випробування часом, оскільки вони не відповідали культурі, тенденціям та смаку нашого суспільства сьогодні.

Неспланований розвиток контенту призводить до витончених натяків на нереалістичні стандарти краси, об'єктивізацію жінок, колоризм або расизм та глорифікацію певних проблем. Це породжує інформацію та матеріали, які приємні для споживання, впливають на цінності, життєві норми суспільства та спосіб життя, але не є культурно цілком обґрунтованими. За словами Томпсона, виробництво та споживання культурних представлень впливають на формування культурних ідентичностей: національних, етнічних, релігійних, професійних, сімейних, статевих та гендерних (Томпсон, 1997).

«Розважальна» функція посиляється на здатність ЗМІ допомагати людям розслабитися і створювати засіб втечі від стресів повсякденного життя. За словами Емми, масові медіа служать для освіти та розваг, що підтверджується через те, як медіа домінує в розробці і виробництві (Емма, 2019). Наприклад, форми розваг можна знайти у спорті, іграх, музиці, живих подіях, естрада або реаліті-шоу, кіно і драмі. Поява засобів масової комунікації дозволила глядачам і слухачам бачити, чути та вчитися в реальному часі з будь-якого місця, де б вони не знаходилися.

Платформи соціальних медіа ще далі розвивають цей аспект розваг. Вже не потрібно покладатися на радіоведучих або продюсерів, щоб розважитись. Розваги, представлені медіа, забезпечують спокій у напружених ситуаціях або жорстких реальностях.

2.2. Теорії соціальної комунікації: порівняльний аналіз

Теорія комунікації Гарольда Лассуела, відома як «модель Лассуела», є однією з найвпливовіших та широко цитованих моделей у галузі соціальної комунікації. Її витоки сягають давньогрецької філософської думки, зокрема ідей Арістотеля про риторику та переконання. У давньогрецького філософа Арістотеля знаходимо базові принципи розуміння комунікації. Закорінена в мистецтві риторики та переконання, модель Арістотеля підкреслює динаміку між

комунікатором, повідомленням та аудиторією. За своєю суттю модель Арістотеля спрямована на дослідження того, як ефективна комунікація може змінювати думки, надихати до дій та з'єднувати людей.

Арістотель зробив значний внесок у вивчення риторики та комунікації своєю роботою про переконливу комунікацію та ефективну аргументацію. Хоча Арістотель не надав одного загального визначення комунікації, подібного до того, яке можуть надати сучасні дослідники комунікацій, його праці, особливо ті, що стосуються риторики, містять відомості про те, як він розумів процес комунікації. З точки зору Арістотеля, комунікація перш за все стосується переконливого діалогу та мистецтва ефективного переконання. Він підкреслював роль риторики в комунікації, яка включає використання мови та аргументації для впливу на вірування, настрої та дії аудиторії.

Теорії комунікації Арістотеля, які часто обговорюються в його роботі «Риторика» (IV століття до н.е.), обертаються навколо мистецтва переконання та засобів, за допомогою яких люди можуть впливати на інших через мовлення та діалог. Він розкрив три основні компоненти переконливої комунікації, які включають риторику, етос, патос і логос, а також переконання та аналіз аудиторії.

Арістотель визначав риторику як здатність виявлення доступних засобів переконання в даній ситуації. Це включає створення переконливих повідомлень та аргументів, які відповідають характеристикам та емоціям аудиторії. Риторика не лише про передачу інформації, але й про переконання інших. Крім того, етос, патос і логос є трьома переконливими складовими, які Арістотель визначив як важливі компоненти ефективної комунікації.

Етос стосується авторитету та характеру спікера. Переконливе повідомлення ефективніше, коли воно походить від людини, яку сприймають як надійну, знану та морально чесну. Патос звертається до емоцій аудиторії. Арістотель вважав, що емоції відіграють важливу роль у переконанні, і комунікатор може ефективно впливати на аудиторію, викликаючи конкретні емоційні реакції за допомогою

свого мовлення. Логос відноситься до логічного та послідовного викладення аргументу. Комунікатори повинні представляти добре структурований та обґрунтований аргумент, використовуючи докази та міркування, щоб підтримати свої твердження (Нарула, 2006).

І щодо переконання та аналізу аудиторії: Арістотель підкреслював важливість розуміння вірувань, цінностей та емоцій аудиторії. Ефективна комунікація передбачає адаптацію повідомлення до конкретних характеристик аудиторії. Хоча увага Арістотеля більше спрямована на мистецтво переконання та риторику, його ідеї мали тривалий вплив на теорію та практику комунікації. Його уявлення про розуміння аудиторії, використання емоцій та створення переконливих аргументів продовжують впливати на те, як ми думаємо про стратегії комунікації та переконливий діалог (Нарула, 2006).

Модель комунікації Арістотеля, хоча й не представлена якимось сучасним діаграмним зображенням, може бути зрозуміла через його концепції, пов'язані з переконливою комунікацією та риторику. Ось п'ять ключових елементів, що представляють модель комунікації Арістотеля (Нарула, 2006):

1. Спікер (Ритор). Комунікатор або спікер є центральною фігурою в моделі комунікації Арістотеля. Спікер відповідає за створення та доставку переконливих повідомлень аудиторії. Достовірність спікера (етос), його здатність викликати емоції (патос) та використання логічних аргументів (логос) відіграють важливу роль у впливі на аудиторію.
2. Повідомлення (Логос). Повідомлення – це зміст комунікації. Арістотель підкреслював важливість конструювання добре структурованого та логічно звукового аргументу. Це включає представлення доказів, міркувань та прикладів для підтримки тверджень спікера та переконання аудиторії в певному погляді.
3. Аудиторія (Слухач/Глядач). Аудиторія – це ключовий компонент комунікаційного процесу. Арістотель підкреслював значення аналізу

характеристик, вірувань, емоцій та цінностей аудиторії. Ефективна комунікація передбачає адаптацію повідомлення таким чином, щоб воно віддзеркалювало інтереси аудиторії та переконувало їх на основі їхнього конкретного контексту.

4. **Обставина.** У моделі комунікації Арістотеля «обставина» відноситься до конкретного контекста чи ситуації, в якій відбувається комунікація. Хоча поняття обставини не завжди експліцитно обговорюється в його працях, воно є важливим елементом, який лежить в основі його ідей про переконливу комунікацію та риторику. Арістотель вважав, що ефективна комунікація потребує глибокого розуміння обставин, включаючи такі чинники, як аудиторія, мета комунікації, культурний та соціальний контекст, та час доставки повідомлення. Обставина впливає на те, як спікер адаптує своє повідомлення для співвідношення з аудиторією та досягнення бажаного переконливого результату.
5. **Ефект.** У моделі комунікації Арістотеля поняття «ефект» відноситься до призначеного впливу або результату переконливої комунікації. Це один з основних елементів, які спікер старається досягти через ефективну риторику та переконливий діалог. Арістотельна увага до ефекту підкреслює цільову природу комунікації, де спікер прагне вплинути на вірування, уявлення та дії аудиторії.

Комунікаційна модель Лассуела та Арістотеля схожі тим, що обидві моделі визначають основні складові комунікації та акцентують на значенні аудиторії. Вони обидві враховують бажаний ефект комунікації та мають практичне застосування в різних контекстах. Також, вони відомі своєю простотою та впливом на теорію комунікації.

Але модель Арістотеля зосереджена на переконанні та риториці, тоді як модель Лассуела акцентується на аналізі компонентів та функцій комунікації.

Вони також відрізняються за історичним контекстом, глибиною та деталями, а також фокусом на результат.

Гарольд Лассуел (1938) запропонував власну модель, яка залишається однією з найвпливовіших в галузі соціальної комунікації. У праці «Техніка пропаганди у Світовій війні», яка була опублікована вперше у 1927 році, запропоновано модель соціальної комунікації з огляду на можливості масової комунікації. У цій моделі висувається ряд питань: «Хто говорить? Що говорить? Який канал використовується? До кого звертається? Що має на меті (який ефект)?». Ця модель дозволяє детально розглянути різні аспекти процесу комунікації та її вплив на аудиторію.

Ці питання витікають з римської традиції і вперше були сформульовані Квінтіліаном, коли він розглядав основи ораторського мистецтва. Перше питання – «Хто говорить?» – пов'язане з соціальним середовищем «відправника». Наступне питання «Що говорить?» – стосується змісту повідомлення. Аналіз каналу інформації або медіа визначає технічні аспекти поширення інформації в даному суспільстві. Питання про призначення повідомлення визначає аудиторію, яка може сприймати і аналізувати інформацію. Нарешті, питання мети є оцінкою впливу повідомлення на отримувачів. Таким чином, модель соціальної комунікації Лассуела може бути використана для вивчення впливу інформації на переконання.

У світі постійних змін у комунікації, моделі Арістотеля та Лассуела залишаються актуальними та цінними, надаючи глибше розуміння механізмів, що лежать в основі людської взаємодії.

Додатково, важливо відзначити, що модель Лассуела детально розглядає процес комунікації, розбиваючи його на елементарні функції, такі як стимул, кодування, канал, декодування, прийом та зворотний зв'язок. Це дозволяє отримати більш повне уявлення про механізми передачі повідомлень.

З іншого боку, модель Арістотеля, хоча і не така деталізована, зосереджується на стратегіях переконання та ефективності діалогу, що робить її

особливо корисною для розвитку навичок комунікації та переконання (Нарула, 2006).

Лінгвістична модель соціальних комунікацій Р. Якобсона, відома як схема Якобсона, також розглядає комунікацію як процес передачі повідомлень, проте основна увага приділяється самому повідомленню та його функціям, а не інструментальним, психологічним чи соціологічним аспектам комунікації.

У цій концепції Якобсона визначено шість основних факторів комунікації, кожен з яких пояснюється певною функцією повідомлення: експресивна функція звертається до отримувача, поетична – стосується самого повідомлення, конотативна – до отримувача. Референціальна функція пов'язана з умовами передачі повідомлення, які впливають на його розуміння. Металінгвістична функція визначає коди і символи передачі. Контакт, тобто фізичний, психологічний та соціологічний зв'язок між відправником і отримувачем, відповідає фатичній функції повідомлення. Ці концепти, введені в модель Якобсона, мають велике значення в еволюції комунікативних теорій, оскільки вони узагальнюють лінгвістичні, філософські та інформаційні підходи до вивчення соціальної комунікації (Пермінова, 2017).

На відміну від моделі Якобсона, модель Лассуела акцентується на аналізі компонентів комунікації та їх взаємодії. Вона визначає певні етапи процесу комунікації та передбачає множинність як відправників, так і отримувачів. Крім того, модель Лассуела підкреслює проблему цілеспрямованості процесу соціальної комунікації, розглядаючи його як множину комунікативних актів.

Модель Шеннона-Вівера: повідомлення спочатку починається з джерела, потім через передавач надсилається сигналом до приймача. Під час цього процесу повідомлення переходить від відправника до одержувача, зіштовхуючись з усілякими видами шумів (перешкод). Останній етап передбачає, що одержувач повідомлення надсилає повідомлення назад до джерела, щоб підтвердити розуміння. Цей процес називається зворотнім зв'язком і є повторенням

комунікаційного процесу, описаного тут, але від одержувача до відправника (Сара, 2012).

У порівнянні з моделлю Шеннона-Вівера, модель Лассуела визначає певні етапи процесу комунікації, а не лише передачу повідомлення. Також вона підкреслює проблему цілеспрямованості процесу соціальної комунікації, розглядаючи його як множину комунікативних актів. Однак дослідники вказують на те, що в цій моделі основу розуміння комунікативного акту складає повідомлення, а не взаємодія, що заміняє соціально-комунікативні проблеми психологічними питаннями сприйняття та впливу. Отримувач залишається пасивною стороною комунікаційних відносин, що більше відображає аудиторію споживачів рекламного продукту, а не активних учасників соціального простору. Крім того, інтерпретація медіапростору як території змагань за вплив на аудиторію та середовище маніпуляції свідомістю була критикована дослідниками, зокрема працями М. Маклугана та Р. Дебре (Янковський, 2011).

Американський соціолог Д. Гербнер пропонує загальну модель комунікації, оснований на двох принципових положеннях. Перше полягає в тому, що повідомлення залежить від контексту, включаючи його знакову систему. Друге положення стосується процесу комунікації у двох вимірах: перспективі і контролі (Гербнер, 1956). Особливістю цієї моделі є її застосування для вивчення різних форм комунікації, від персональної інтеракції до складних видів масової комунікації.

Ця модель може приймати різноманітні форми залежно від того, яку комунікативну ситуацію вона описує. Вона враховує, що людська комунікація є суб'єктивним, вибіркоким, змінним і складно передбачуваним процесом, а система людської комунікації розглядається як відкрита система. Підхід Гербнера може описувати як прості, опосередковані технічними пристроями інформаційні взаємодії, так і більш складні, включаючи засоби масової комунікації. Важливою перевагою цього підходу є те, що він враховує зв'язок між світом подій і світом

повідомлень, які створюють комунікатори на його основі. Незважаючи на складність схеми комунікативної взаємодії Гербнера порівняно з Шенноном і Вівером, вона все ж ґрунтується на лінійній трансмісійній інтерпретації комунікації.

Ще однією соціологічною моделлю соціальної комунікації є АВХ-модель, запропонована на початку 1950-х років Т.М. Ньюкомбом. Вона підкреслює дворівневий характер соціальних відносин: емоційно-якісний аспект соціальних зв'язків, а також специфікацію зв'язку – консолідацію. Ці два аспекти визначають збалансованість та незбалансованість соціальних відносин. В ситуації спільної орієнтації звичайної поведінки кожен індивід прагне до збалансованості, а в ситуації непорозуміння прагне до припинення стосунків через незбалансованість. Соціальні відносини будуються навколо спільного об'єкту, такого як тема розмови, особистість або спільні почуття. Автор пропонує вісім схем соціальних відносин, чотири збалансованих і чотири незбалансованих, де кожна схема відображає різні аспекти взаємодії між людьми (Ватсон, Хілл, 2012).

Загалом, порівняльний аналіз теорій соціальної комунікації демонструє різноманітність підходів та акцентів у вивченні цього процесу. Модель Лассуела, незважаючи на певну критику, залишається важливою та впливовою завдяки своїй чіткості, деталізації та орієнтації на вплив комунікації на переконання аудиторії. Її внесок у розвиток теорії комунікації є безсумнівним, хоча вона потребує доповнення та вдосконалення з урахуванням сучасних досягнень у галузі соціальних наук.

2.3. Вплив праць Гарольда Лассуела на розвиток теорії соціальної комунікації

Праці Гарольда Лассуела мали значний вплив на розвиток теорії соціальної комунікації. Його модель, відома як «модель Лассуела», з'явилася приблизно в той самий час, що й модель Шеннона-Вівера, і може розглядатися як усне спрощення та розширення цієї моделі.

Модель Лассуела складається з п'яти ключових питань: хто? що повідомляє? яким чином? кому? з яким ефектом? Ці питання охоплюють основні складові процесу комунікації та акцентують увагу на впливі повідомлення на отримувача.

На відміну від багатьох інших моделей комунікації, які зосереджуються лише на складових, структурі та процесі комунікації, модель Лассуела приділяє особливу увагу питанню ефекту. Останнє питання «З яким ефектом?» є найважливішим внеском Лассуела у галузь комунікації.

Дослідження з переконання, пропаганди, використання та задоволення інформаційних потреб зосереджені на ефектах комунікації. Навіть відома теза Маршалла Маклуана «Медіум є повідомленням» стосується ефектів комунікації. Це єдине запитання «З яким ефектом?» відрізняє модель Лассуела від інших і робить її особливо цінною для розуміння впливу комунікації на аудиторію.

Хоча важко оцінити, наскільки це запитання вплинуло на еволюцію галузі комунікації, безсумнівно, що воно стало потужним організуючим чинником для публічних виступів та презентацій, які сприяли формуванню молоді галузі досліджень. Ефекти були одним з основних напрямків досліджень з самого початку, і, ймовірно, залишилися б такими з моделлю Лассуела чи без неї, але його модель стала впливовим інструментом для структурування та об'єднання різних підходів до вивчення соціальної комунікації.

У 1993 році видатні вчені Деніс Мак-Квейл та Свен Віндал охарактеризували модель Лассуела як «можливо, найвідомішу фразу в дослідженнях комунікацій». Вони також зазначили, що це формула, яку можна перетворити на повноцінну модель, оточивши кожен елемент рамками та

з'єднавши їх стрілками, що символізують зв'язки між ними (Мак-Квейл, Віндал, 1993).

Вплив моделі Лассуела простежується в численних її розширеннях та модифікаціях, запропонованих іншими дослідниками. Багато теоретиків використовували її як відправну точку для розробки власних концепцій та теорій. Зокрема, Джордж Гербнер, засновник теорії культивування, у 1956 році розширив модель Лассуела, зосередившись на сприйнятті та реакції реципієнта, а також на наслідках комунікації (Бергер, 1995).

Гербнер вважав, що його модель комунікації є універсальною та придатною для опису різноманітних комунікаційних процесів. Вона могла застосовуватися як для людино-машинної взаємодії змішаного типу, так і для комунікацій між людьми на різних рівнях – від індивідуального до масштабів великих соціальних спільнот. Модель відрізнялася динамічністю та наочністю.

Вербальний опис моделі Гербнера нагадує розширену модель Лассуела і включає такі елементи:

1. Хтось
2. сприймає певну подію
3. і реагує на неї
4. у певній ситуації
5. використовуючи певні засоби
6. для створення доступного матеріалу
7. у певній формі
8. у певному контексті
9. передає певний зміст
10. з певними наслідками.

Модель Гербнера охоплює весь процес комунікації – від сприйняття події комунікатором до передачі повідомлення та його наслідків, враховуючи ситуаційний контекст і використані засоби.

У 1958 році Річард Бреддок запропонував розширити модель Лассуела, яка складається з 5 питань до моделі з 7 питань у своїй роботі «Розширення формули Лассуела». Він додав два нових питання: «За яких обставин?» та «З якою метою?» (Бреддок, 1958). Перше питання підкреслює важливість контексту для комунікації, а друге – можливість розбіжності між наміром відправника та фактичним ефектом повідомлення. Аналогічні розширення також були запропоновані Ленноксом Грєм, який додав питання «в якій ситуації?», та Гербертом Хайманом, який включив питання «з якою негайною реакцією?» (Захарі С. Сапієнца, Нараянан Айєр, Аарон С. Веєнстра, 2017).

Пізніші дослідники, такі як Т. Дункан і С. Моріарті, також зробили свій внесок у розвиток моделі, додавши категорію для шуму та зосередившись на зворотньому зв'язку замість ефекту (Захарі С. Сапієнца, Нараянан Айєр, Аарон С. Веєнстра, 2017). Однак, за словами медіадослідника Майкла Ріла, не всі такі спроби вдосконалення успішно відображали первісний задум Лассуела (Ріл, 1980).

Сам Лассуел також пропонував додаткові питання для застосування своєї моделі в конкретних сферах. Наприклад, у галузі політичної комунікації він включав питання про цінності та наміри мовця, а також про узгодженість ефектів з цими цілями (Захарі С. Сапієнца, Нараянан Айєр, Аарон С. Веєнстра, 2017).

Незважаючи на критику та спроби модифікації, внесок Лассуела у теорію соціальної комунікації залишається непересічним. Його праці заклали міцний фундамент для подальших досліджень і стали поштовхом для формування численних теорій, концепцій і моделей у цій галузі. Модель Лассуела простежується в роботах багатьох наступних дослідників, які використовували її як базис для розвитку своїх ідей.

Висновки по розділу.

У цьому розділі було всебічно розглянуто внесок Гарольда Лассуела у розвиток теорії соціальної комунікації. Ключовими аспектами були структура та

функції соціальної комунікації, порівняльний аналіз різних теорій комунікації, а також вплив праць Лассуела на еволюцію цієї галузі.

Модель Лассуела, представлена п'ятьма питаннями про комунікаційний процес, стала однією з найвпливовіших концепцій в галузі. Її особливістю є акцент на питанні ефекту повідомлення, що відрізняє її від багатьох інших моделей. Порівняння з моделями Арістотеля, Якобсона, Шеннона-Вівера, Гербнера та іншими продемонструвало унікальність підходу Лассуела та його важливість для розуміння впливу комунікації.

Праці Лассуела мали величезний вплив на розвиток теорії соціальної комунікації. Його модель стала відправною точкою для численних розширень, модифікацій та нових теорій, запропонованих наступними дослідниками. Хоча модель Лассуела піддавалася критиці, її внесок у формування комунікаційних досліджень як самостійної галузі є безсумнівним і широко визнаним.

Праці Гарольда Лассуела заклали міцний фундамент для майбутніх напрацювань у галузі соціальної комунікації. Його ідеї продовжують надихати вчених на пошук нових підходів до розуміння комплексних процесів людської взаємодії та передачі інформації в сучасному суспільстві.

РОЗДІЛ III. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ КОНЦЕПЦІЙ ГАРОЛЬДА ЛАССУЕЛА

3.1. Огляд Лассуеліанської моделі комунікації: переваги та обмеження

Модель комунікації, розроблена політологом Гарольдом Д. Лассуелом у 1948 році, є простою та лаконічною концепцією, яка висвітлює ключові елементи та функції спілкування. Її часто представляють як серію запитань, які підкреслюють різні аспекти комунікаційного процесу. В епоху, коли дослідження масових медіа та політичної комунікації набували все більшого значення, Лассуел прагнув спростити складність комунікації до стислої та системної моделі. Незважаючи на її спрощеність, вона залишає помітний вплив у галузі комунікаційних досліджень та визначає підхід вчених і практиків до вивчення та практики комунікації. В основі моделі Лассуела лежить низка ключових запитань, які слугують будівельними блоками для розуміння процесу комунікації. Ці запитання розбивають комунікаційний процес на окремі елементи, забезпечуючи структурований підхід до аналізу того, як інформація передається, сприймається та потенційно впливає на окремих осіб і суспільства. Модель Лассуела (1948) складається з п'яти ключових питань:

1. Хто: Це питання стосується відправника або джерела комунікації. Воно запитує: «Хто надсилає повідомлення?». Розуміння ідентичності, вірогідності та мотивів відправника є важливим для тлумачення повідомлення.

2. Що каже: Це питання стосується змісту повідомлення. Воно запитує: «Яким є зміст повідомлення?». Аналіз змісту, тону та урамування повідомлення допомагає розуміти його задумане значення та вплив.

3. Через який канал: Це питання фокусується на засобі або каналі, через який передається повідомлення. Воно запитує: «Через який канал або засіб передається повідомлення?». Різні канали (наприклад, усний, письмовий,

візуальний, цифровий) мають різні характеристики, що впливають на комунікацію.

4. Кому: Це питання стосується аудиторії або отримувачів повідомлення. Воно запитує: «До кого адресоване повідомлення?» Розуміння характеристик, уявлень та потреб аудиторії допомагає адаптувати повідомлення для досягнення максимальної ефективності.

5. З яким ефектом: Це питання оцінює результати або ефекти комунікації. Воно запитує: «Який ефект або вплив повідомлення на аудиторію?». Аналіз зворотного зв'язку та наслідків процесу комунікації допомагає оцінити його успішність.

Вплив моделі комунікації Лассуела на галузь комунікацій спостерігається кількома способами (Хансон, 2010):

1. Аналітична рамка: Вона надає структуровану основу для аналізу процесів комунікації, що робить її корисним інструментом для дослідників, вчених та практиків для розбору та розуміння різних форм комунікації, включаючи масові медіа, політичну комунікацію та міжособистісну взаємодію.

2. Проектування повідомлень: Наголошуючи на важливості відправника, змісту повідомлення, каналу, аудиторії та ефекту, модель Лассуела впливає на створення повідомлень та стратегій комунікації. Вона спонукає комунікаторів враховувати ці фактори при створенні та поданні повідомлень.

3. Аналіз медіа: Модель часто використовується у медіа-дослідженнях для аналізу ролі медіа, журналістів та контенту в формуванні громадської думки та впливу на суспільство.

4. Переконавання та вплив: Модель Лассуела актуальна в дослідженні переконань та динаміки створення повідомлень для впливу на уявлення, переконання та поведінку.

5. Громадська політика та стратегія комунікацій: У сфері громадської політики та публічних відносин питання моделі визначають розробку стратегій

комунікацій, спрямованих на конкретні аудиторії для досягнення бажаних результатів.

6. Дослідження в галузі комунікацій: Вчені в галузі комунікацій та суміжних галузях часто використовують модель Лассуела як вихідний пункт для розробки дослідницьких питань та гіпотез, пов'язаних з феноменами комунікації (Хансон, 2010).

Модель комунікації Лассуела, одна з перших у теорії комунікацій, має численні переваги, які сприяють розумінню основних динамік комунікації. Її історична важливість полягає у тому, що це одне з перших формалізованих уявлень про теорію комунікації, що відзначає систематичний розвиток цієї галузі. Її простота полегшує сприйняття, особливо для новачків, завдяки чіткій структурі. Це дозволяє проводити керований аналіз, допомагаючи дослідникам, студентам та практикам систематично розглядати аспекти комунікації.

Ця модель ляже в основу розуміння складніших теорій та моделей комунікації, виступаючи як важливий етап у поглибленому вивченні динаміки комунікації. Вона вводить основні поняття комунікації, устанавлюючи спільну мову серед вчених та студентів комунікацій. Акцент на відправнику, вмісті повідомлення та аудиторії сприяє усвідомленню потреби у створенні ефективних повідомлень, спеціально підібраних для конкретної аудиторії.

Крім того, застосування цієї моделі охоплює аналіз мас-медіа, навчальні контексти, планування комунікаційних стратегій та оцінку комунікаційних ефектів. Незважаючи на те, що її часто пов'язують з масовою комунікацією та політикою, її принципи універсальні та застосовні в різних сферах комунікації, включаючи міжособистісні та організаційні взаємодії.

Проте модель Лассуела має обмеження. Вона подає комунікацію як лінійний однобічний процес, не уявляючи її взаємодії та динаміки, що включає зворотній зв'язок між відправником та отримувачем. Відсутність елементів зворотнього зв'язку не враховує важливого аспекту ефективної комунікації. Крім того, вона

занадто спрощує повідомлення, не враховує впливу шумів та не має культурного контексту, що обмежує її застосування в різноманітних культурних середовищах.

Крім того, модель надто спрощує вплив повідомлень, ігнорує технологічні досягнення в комунікаціях та має складності в поясненні складних сценаріїв комунікації, що включають багато сторін або витончені контексти. Хоча вона є основним інструментом, вона не вирішує складності реальних взаємодій комунікації. З розвитком теорії комунікацій потрібні більш комплексні моделі для усвідомлення багатогранності процесів комунікації (Бері, 2021).

3.2. Практична значущість теоретичних концепцій Гарольда Лассуела в різних сферах діяльності

Теоретична модель комунікації Гарольда Лассуела демонструє свою практичну цінність у різноманітних сферах діяльності. Розглянемо кілька прикладів, які ілюструють застосування цієї моделі:

Виступ політичного лідера на телебаченні. «Хто» – це сам політик; «Що говорить» – зміст його промови, де можуть бути представлені програмні положення, передвиборчі обіцянки та політичні меседжі. «Через який канал» – телевізійна трансляція. «Кому» – аудиторія, яка дивиться виступ, серед якої можуть бути виборці, прихильники та опоненти. «З яким ефектом» можна виміряти через зміни в громадській думці, перерозподіл політичної підтримки та резонанс у ЗМІ.

Друкована реклама нового смартфона. «Хто» – компанія, яка створила рекламу. «Що говорить» – інформація та характеристики рекламованого продукту. «Через який канал» – друковані медіа, де розміщено оголошення. «Кому» – читачі журналу чи газети з рекламою. «З яким ефектом» можна спостерігати через зростання продажів, впізнаваність бренду та сприйняття цінності товару споживачами.

Міжособистісне спілкування друзів. «Хто» – самі співрозмовники. «Що говорить» – обговорювані теми, ідеї та емоції. «Через який канал» – вербальні та невербальні сигнали в розмові. «Кому» – друзі, які беруть участь у бесіді. «З яким ефектом» може бути зміна розуміння, емоційний зв'язок чи рішення, прийняті на основі розмови.

Допис знаменитості в соціальних мережах. «Хто» – сама зірка з акаунтом. «Що говорить» – зміст допису, як-от особиста новина, промо-повідомлення чи заява із соціального питання. «Через який канал» – конкретна соцмережа, така як Instagram чи Twitter. «Кому» – підписники та всі, хто бачить допис. «З яким ефектом» може виражатися через показники залученості: лайки, репости, коментарі, а також громадську реакцію та медіа-резонанс.

Новинна стаття про наукове відкриття. «Хто» – журналіст і медіа-організація. «Що говорить» – інформація та деталі відкриття. «Через який канал» – газета, вебсайт чи трансляція новин. «Кому» – читачі чи глядачі медіа. «З яким ефектом» може бути підвищення обізнаності про відкриття, публічні дискусії щодо його наслідків та потенційна зміна ставлення до пов'язаних питань.

Крім моделі комунікації, значний вплив на різні сфери діяльності має концепція Лассуела про функції засобів масової інформації в суспільстві. Він виділив три основні функції: моніторинг середовища, кореляція елементів суспільства та культурна трансмісія і додана розважальна функція (Лассуел, 1948); (Райт, 1960).

Одна з ключових функцій засобів масової інформації, виділених Лассуелом, – нагляд за навколишнім середовищем, тобто інформування громадськості та спостереження за подіями. В Україні ця функція набуває особливого значення під час надзвичайних ситуацій, таких як природні катастрофи, техногенні аварії чи воєнні конфлікти.

Під час повномасштабного російського вторгнення в Україну в 2022 році українські медіа відігравали провідну роль в інформуванні населення про перебіг

бойових дій, безпекову ситуацію в різних регіонах країни, а також у координації волонтерської діяльності та гуманітарної допомоги. Завдяки соціальним мережам та онлайн-ресурсам громадяни мали доступ до актуальної інформації про евакуаційні маршрути, притулки, пункти збору гуманітарної допомоги тощо.

Другою важливою функцією ЗМІ, за Лассуелом, є кореляція елементів суспільства – встановлення зв'язків між різними його складовими. В українському контексті ця функція набуває особливого значення в умовах інформаційної війни та поширення дезінформації.

З моменту російського вторгнення українські медіа відігравали ключову роль у протидії пропаганді та фейковим новинам, перевіряючи інформацію та надаючи достовірні дані. Водночас, вони сприяли формуванню критичного ставлення українців до інформаційного контенту, закликаючи звіряти новини з кількох джерел.

Передача культурної спадщини від покоління до покоління – ще одна важлива функція медіа, визначена Лассуелом. В Україні ця функція реалізується через різноманітні культурні програми, телесеріали та фільми, які популяризують українські традиції, звичаї та цінності.

Наприклад, фільм «Довбуш», «Будинок Слово» та вистави «Сім'я Кайдашів», «Безталанна», «Украдене щастя», «Край неба або дорога у вічність Василя Симоненка» та інші демонструють українську культуру, історію та менталітет, сприяючи формуванню національної ідентичності та гордості за власну спадщину.

Розважальна функція медіа допомагає людям розслабитися та відволіктися від стресів повсякденного життя. В Україні ця функція набуває особливого значення в умовах воєнного стану, коли люди потребують емоційної розрядки та відволікання від тривожних новин.

Українські медіа пропонують різноманітні розважальні програми, серіали, фільми, гумористичні шоу, які дозволяють аудиторії на деякий час відволіктися від важких реалій війни та знайти емоційну рівновагу.

Таким чином, концепції Гарольда Лассуела знаходять широке практичне застосування в різних сферах діяльності в Україні, зокрема в роботі медіа, журналістиці, культурній та розважальній сферах. Попри свій вік, ідеї цього видатного теоретика залишаються актуальними та корисними для аналізу ролі та функцій засобів масової інформації в сучасному українському суспільстві. Теорія

Лассуела про вплив комунікації на громадську думку та політичні процеси також має практичне значення в різних сферах:

Політичний маркетинг та пропаганда. Ця теорія корисна політиками, партіями та консультантами для розробки ефективних комунікаційних стратегій, спрямованих на формування суспільних настроїв та електоральної поведінки.

Державна політика та дипломатія. Урядові установи та дипломати застосовують положення цієї теорії для аналізу впливу інформаційних кампаній на міжнародні відносини та формування світової громадської думки.

Корпоративні комунікації та репутаційний менеджмент. Компанії використовують ідеї Лассуела для управління своїм іміджем, репутацією та відносинами з громадськістю, а також для протидії негативним інформаційним кампаніям і спробам маніпуляції.

Загалом, теоретична спадщина Гарольда Лассуела продовжує відігравати важливу роль у різних сферах діяльності, пов'язаних із комунікацією, інформацією та впливом на громадську думку. Його концепції та моделі є корисними інструментами для розробки ефективних комунікаційних стратегій, аналізу процесів масової комунікації та розуміння їхнього впливу на суспільство.

3.3. Перспективи використання концепцій Гарольда Лассуела у сучасних дослідженнях та їх вплив на розвиток теорії соціальної комунікації у XXI столітті

Гарольд Лассуел, один із засновників теорії масових комунікацій, залишив потужний теоретичний спадок, який продовжує мати значний вплив на дослідження в галузі соціальної комунікації у XXI столітті. Його концепції відкривають широкі перспективи для сучасних наукових розвідок та надихають дослідників на нові підходи до вивчення комунікаційних процесів у контексті швидких технологічних, соціальних і культурних змін.

Хоча модель Лассуела є фундаментальною, важливо визнати, що комунікація – це багатовимірний та динамічний процес, що впливає на різні чинники, включаючи культурні, соціальні та технологічні зміни. Сучасні теорії та моделі комунікації розширили рамки Лассуела, щоб надати більш витончені уявлення про складнощі комунікацій в сучасному світі, який стає все більш взаємопов'язаним.

Актуальність ідей Гарольда Лассуела в сучасних дослідженнях соціальної комунікації продовжує виявлятися через їх глибокий вплив на теорію та практику спілкування в сучасному світі. Погляди Лассуела, висунуті у XX столітті, залишаються актуальними і важливими у контексті вивчення сучасних комунікаційних явищ та процесів.

Перспективи та використання концепцій Гарольда Лассуела у сучасних дослідженнях дозволяють вченим в галузі соціальної комунікації використовувати його модель як основу для аналізу сучасних комунікаційних явищ. Його п'ять ключових питань – Хто говорить? Що говорить? Через який канал? Кому? З яким ефектом? – досі залишаються важливими для розуміння сутності комунікації та вивчення впливу повідомлень на аудиторію. Наприклад, ця модель може бути застосована для аналізу комунікаційних стратегій брендів у соціальних медіа,

вивчення ефективності політичної реклами під час виборчих кампаній або дослідження впливу новинного контенту на формування громадської думки.

Ця проста, але змістовна формула дозволяє структурувати та аналізувати основні елементи комунікаційного процесу. У XXI столітті ця модель усе ще використовується як базис для вивчення різноманітних видів комунікації, включаючи традиційні ЗМІ, нові медіа та міжособистісне спілкування.

Концепція Лассуела про ефективність комунікації як вивчення «з яким ефектом» повідомлення передаються аудиторії є надзвичайно актуальною для сучасних досліджень впливу ЗМІ та соціальних медіа на громадську думку, поведінку та прийняття рішень. Ця ідея відкриває перспективи для глибокого аналізу наслідків комунікаційного впливу в епоху стрімкого розвитку цифрових технологій та масового поширення інформації. Наприклад, дослідники можуть вивчати ефективність рекламних кампаній у соціальних мережах, розуміючи, як повідомлення впливають на наміри споживачів. Також це може допомогти зрозуміти роль ЗМІ у формуванні політичних переконань та поведінки виборців.

Крім того, його теорія пропаганди і психологічні підходи до розуміння вразливості людського розуму в контексті політичних та соціальних конфліктів залишаються важливими в сучасних дослідженнях, оскільки дають змогу розуміти психологічні аспекти впливу медіа та комунікації на суспільство (Лассуел, 1938).

Ці праці залишаються релевантними для дослідження сучасних форм інформаційного впливу, маніпуляцій та дезінформації в медійній та політичній сферах. Його ідеї допомагають зрозуміти психологічні механізми, що лежать в основі сприйняття повідомлень та формування громадської думки. Наприклад, ці підходи можуть бути використані для вивчення тактик дезінформації та пропаганди в соціальних медіа, а також їх впливу на політичні процеси та вибори.

Класифікація Лассуелом функцій ЗМІ, таких як спостереження за навколишнім середовищем, встановлення зв'язків між різними частинами суспільства та передача культурної спадщини, є корисним інструментом для

аналізу ролі сучасних медіа у суспільстві та їхнього впливу на соціальні, політичні та культурні процеси (Лассуел, 1948). Дослідники можуть використовувати цю класифікацію для вивчення того, як різні медіаплатформи виконують ці функції та як це впливає на сприйняття реальності, соціальну інтеграцію та культурну ідентичність.

Значний вплив на розвиток теорії соціальної комунікації у XXI столітті має підхід Лассуела до міждисциплінарного вивчення комунікації. Він наголошував на важливості залучення теорій та методів із психології, соціології та інших наук для більш глибокого розуміння комунікаційних явищ. Цей підхід є особливо актуальним сьогодні, коли комунікаційні процеси стають дедалі складнішими та багатовимірнішими. Наприклад, дослідники можуть поєднувати методи аналізу великих даних з психологічними теоріями переконання для кращого розуміння поширення інформації в соціальних мережах та її впливу на установки людей.

В українському контексті праці Гарольда Лассуела відкривають важливі перспективи для дослідження ролі медіа та комунікацій у суспільно-політичних процесах, що відбуваються в країні. Зокрема, його підходи можуть бути корисними для вивчення інформаційної війни, яку веде Росія проти України, та протидії російській пропаганді й дезінформації.

Концепції Лассуела щодо пропаганди та психологічних аспектів впливу комунікації мають безпосереднє застосування в аналізі російських інформаційних операцій та маніпулятивних наративів. Розуміння психологічних механізмів, які лежать в основі сприйняття повідомлень, допоможе розробляти ефективні контрзаходи для нейтралізації ворожої пропаганди та захисту українського інформаційного простору.

Модель комунікації Лассуела також може бути використана для структурованого вивчення інформаційних кампаній, що ведуться в рамках російсько-українського конфлікту. Дослідники можуть аналізувати ключові елементи таких кампаній: хто є відправником повідомлень, які саме повідомлення

поширюються, через які канали, на яку цільову аудиторію вони спрямовані та з яким ефектом.

Крім того, класифікація функцій ЗМІ, запропонована Лассуелом, є корисною для аналізу ролі українських медіа в умовах війни та інформаційного протистояння. Це дозволить оцінити, наскільки ефективно вітчизняні ЗМІ виконують функції спостереження, встановлення зв'язків та передачі культурної спадщини, а також визначити можливі шляхи підвищення їхньої ролі в суспільних процесах.

В умовах сучасних викликів та загроз підхід Лассуела до міждисциплінарного вивчення комунікації набуває особливої ваги для українських дослідників. Поєднання теорій і методів різних наук дозволить глибше зрозуміти складні комунікаційні процеси під час війни та розробити ефективні стратегії для протидії інформаційним загрозам і зміцнення національної безпеки України в інформаційній сфері.

Таким чином, праці Гарольда Лассуела можуть стати потужним теоретичним підґрунтям для досліджень, спрямованих на захист інформаційного простору України, підвищення стійкості суспільства до дезінформації та пропаганди, а також зміцнення ролі медіа як інструменту демократичного діалогу та збереження національної ідентичності в умовах війни.

У цілому, ідеї Гарольда Лассуела залишаються актуальними у XXI столітті через їх відображення сутності комунікації та їх важливість у розумінні впливу інформації та комунікаційних процесів на сучасне суспільство. Застосування його концепцій у новітніх дослідженнях є перспективним завдяки їхній універсальності та здатності адаптуватися до сучасних реалій комунікаційної сфери. Науковці можуть інтегрувати підходи Лассуела з новими теоріями та методами для розробки комплексних концептуальних моделей, які допоможуть краще зрозуміти складну природу соціальної комунікації в епоху цифрових технологій та глобалізації. Продовжуючи традиції міждисциплінарного аналізу комунікації,

науковці зможуть здобувати нові знання та розробляти ефективні стратегії для вирішення нагальних проблем інформаційного суспільства.

Висновки по розділу.

Підсумовуючи, модель комунікації Гарольда Лассуела залишається однією з найвпливовіших та широко застосовуваних концепцій у галузі соціальної комунікації. Її простота та лаконічність забезпечили її тривалу актуальність та практичну цінність у різних сферах діяльності. Незважаючи на свої обмеження, ця модель продовжує надихати дослідників на нові підходи до вивчення комунікаційних процесів та відкриває широкі перспективи для сучасних досліджень.

У XXI столітті, в епоху стрімкого розвитку цифрових технологій та глобалізації комунікації, концепції Лассуела зберігають свою релевантність. Його ідеї щодо психологічних аспектів пропаганди та маніпуляцій, функцій медіа, а також міждисциплінарний підхід до вивчення комунікації відкривають нові горизонти для науковців у дослідженні сучасних феноменів, таких як вплив соціальних медіа, поширення дезінформації та інформаційне протистояння.

В українському контексті спадщина Лассуела набуває особливого значення для аналізу ролі медіа та комунікацій у суспільно-політичних процесах, зокрема в умовах російської інформаційної агресії та протидії пропаганді. Його підходи можуть стати потужним теоретичним підґрунтям для захисту інформаційного простору України, підвищення стійкості суспільства до дезінформації та зміцнення ролі медіа як інструменту демократичного діалогу.

Отже, концепції Гарольда Лассуела не лише залишаються актуальними у XXI столітті, але й відкривають нові можливості для досліджень, спрямованих на розуміння та вдосконалення практики соціальної комунікації у швидкозмінному сучасному світі.

ВИСНОВКИ

У даній дипломній роботі проведено ґрунтовний аналіз внеску Гарольда Лассуела у розвиток теорії соціальної комунікації та висвітлено практичні наслідки його теоретичних концепцій. Робота демонструє актуальність та важливість спадщини Лассуела для сучасного розуміння комунікаційних процесів і тенденцій в інформаційному суспільстві.

Гарольд Лассуел, видатний американський політолог, народився у 1902 році в Доннеллсоні, Іллінойс. Його батько був священиком, а мати — вчителькою. Підлітковий вік він провів у невеликих містах Іллінойсу та Індіани, де на нього вплинули твори Зігмунда Фрейда, Карла Маркса та Гевлока Елліса. У 1918 році Лассуел вступив до Університету Чикаго, де отримав ступінь бакалавра з економіки у 1922 році і захистив докторську дисертацію з політичних наук у 1926 році. Він також навчався в Європі в університетах Лондона, Берліна, Парижа та Женеви.

У 1938 році Лассуел почав працювати в Йельському університеті, де залишався до кінця життя. Він займав посади професора права та політичних наук і співпрацював з державними установами, такими як Державний департамент та Міністерство оборони.

Науковий шлях Лассуела відзначався міждисциплінарним підходом, що охоплював психологію, соціологію, комунікації, право та міжнародні відносини. Він працював під керівництвом видатних теоретиків в Університеті Чикаго і належав до групи аспірантів, до якої входили Роберт Редфілд, Луїс Вірт і Герберт Блумер. У Йельському університеті його дослідження зосереджувалися на праві та

політичних науках, і він співпрацював з іншими університетами як гостьовий професор.

Під час Другої світової війни Лассуел очолював Експериментальний відділ для вивчення комунікацій у Бібліотеці Конгресу, використовуючи контент-аналіз для вивчення комунікацій. Він також був консультантом для різних урядових та дослідницьких установ, таких як Корпорація Ренда. Його дослідження значно вплинули на розвиток теорії комунікації, політичної психології та аналізу політики.

Гарольд Лассуел впровадив міждисциплінарні методи у вивчення політичних явищ, використовуючи клінічні інтерв'ю, аналіз вмісту та статистичне вимірювання. Він публікувався у багатьох галузях, включаючи політичні науки, соціологію, психіатрію, психологію, право, журналістику та громадську думку, випустивши близько шістдесяти книг і понад триста статей.

Гарольд Лассуел зробив значний внесок у розвиток соціальної комунікації. У праці «Структура та функція соціальної комунікації» (1948) він дослідив вплив комунікації на суспільство, підкреслюючи її роль у визначенні взаємозв'язків між людьми, групами та соціальними структурами.

Лассуел також розробив Лассуеліанську модель комунікації, яка систематизує процес комунікації через послідовність питань: хто повідомляє? що повідомляє? яким чином? кому? з яким ефектом? Ця модель стала важливою у вивченні політичної комунікації.

Лассуел зосередив увагу на ефектах комунікації, що відрізняло його модель від інших. Його дослідження пропаганди та інформаційних потреб враховували цей аспект. Модель Лассуела стала важливим організуючим чинником для подальших досліджень у цій галузі, стимулюючи формування різних теорій та концепцій.

Модель Лассуела була розширена та модифікована численними вченими, такими як Деніс Мак-Квейл, Свен Віндал, Річард Бреддок та інші. Ці спроби

розширення включали нові питання та аспекти комунікації, але базувалися на основних принципах Лассуела.

Вплив праць Гарольда Лассуела на теорію соціальної комунікації залишається значним, і його модель є одним з найбільш впливових інструментів для вивчення комунікаційних процесів та їх наслідків.

Аналіз сучасного застосування Лассуеліанської моделі комунікації демонструє її відмінну практичну цінність у різних сферах діяльності. Вона успішно застосовується в політиці, рекламі, міжособистісному спілкуванні, соціальних мережах та журналістиці.

Наприклад, виступ політичного лідера на телебаченні демонструє, як модель відображає ключові аспекти комунікації, включаючи ідентифікацію спікера, зміст його промови, канал трансляції, аудиторію та очікуваний ефект на громадську думку та політичну підтримку.

Аналогічно, друкована реклама нового смартфона, міжособистісне спілкування друзів, допис знаменитості в соціальних мережах та новинна стаття про наукове відкриття також ілюструють ефективність цієї моделі в різних контекстах.

У кожному з цих прикладів модель Лассуела допомагає аналізувати та розуміти процес комунікації, відокремлюючи його ключові елементи та допомагаючи прогнозувати його можливі наслідки. Таке застосування моделі сприяє якісній та ефективній комунікації в різних сферах життя.

Оцінка сучасного застосування моделі Лассуела виявила як її переваги, такі як простота та універсальність, так і обмеження, зокрема лінійне уявлення комунікації та відсутність культурного контексту.

Концепції Гарольда Лассуела про функції засобів масової інформації мають значний практичний вплив на різні сфери діяльності. Перша з них – моніторинг середовища, що включає інформування громадськості та спостереження за подіями. Українські медіа під час надзвичайних ситуацій, зокрема під час

російського вторгнення у 2022 році, відігравали ключову роль у координації допомоги та інформуванні громадян про безпеку та евакуацію.

Друга функція, кореляція елементів суспільства, вона стає важливою в умовах інформаційної війни та поширення дезінформації. Українські медіа відіграли значну роль у протидії пропаганді та фейковим новинам, перевіряючи інформацію та закликаючи до критичного ставлення до неї.

Третя функція, культурна трансмісія, популяризує українські традиції, цінності та історію через різноманітні культурні програми та медійні продукти. Це сприяє формуванню національної ідентичності та гордості за власну спадщину.

Нарешті, розважальна функція медіа допомагає розслабитися та відволіктися від стресів повсякденного життя, особливо в умовах воєнного стану. Українські медіа пропонують різноманітні розважальні програми та контент, які дозволяють аудиторії відволіктися та знайти емоційну рівновагу.

Усі ці функції та концепції Лассуела мають практичне застосування в різних сферах діяльності в Україні, від політичного маркетингу та державної політики до корпоративних комунікацій та розважальної індустрії. Вони є важливими інструментами для розробки ефективних комунікаційних стратегій, аналізу процесів масової комунікації та розуміння їхнього впливу на суспільство.

Перспективи використання концепцій Гарольда Лассуела у сучасних дослідженнях соціальної комунікації є досить широкими та різноманітними. Його модель може слугувати базисом для аналізу комунікаційних стратегій брендів у соціальних медіа, вивчення ефективності політичної реклами під час виборчих кампаній чи дослідження впливу новинного контенту на формування громадської думки. Ця проста, але змістовна формула дозволяє структурувати та аналізувати основні елементи процесу комунікації в різних контекстах.

Концепція Лассуела про ефективність комунікації як вивчення «з яким ефектом» повідомлення передаються аудиторії відкриває перспективи для глибокого аналізу наслідків комунікаційного впливу в епоху стрімкого розвитку

цифрових технологій та масового поширення інформації. Дослідники можуть використовувати цей підхід для вивчення впливу ЗМІ та соціальних медіа на громадську думку, поведінку та прийняття рішень, зокрема, вивчаючи ефективність рекламних кампаній у соціальних мережах та роль ЗМІ у формуванні політичних переконань виборців.

Праці Лассуела про пропаганду та психологічні аспекти впливу комунікації залишаються релевантними для дослідження сучасних форм інформаційного впливу, маніпуляцій та дезінформації в медійній та політичній сферах.

Класифікація Лассуелом функцій ЗМІ як спостереження за навколишнім середовищем, встановлення зв'язків між різними частинами суспільства та передача культурної спадщини є корисним інструментом для аналізу ролі сучасних медіа у суспільстві та їхнього впливу на соціальні, політичні та культурні процеси. Дослідники можуть використовувати цю класифікацію для вивчення того, як різні медіаплатформи виконують ці функції та яким є їхній вплив на сприйняття реальності, соціальну інтеграцію та культурну ідентичність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Кожем'якіна, О.М. (2018). Комунікативні детермінанти медіадовіри в сучасному інформаційному суспільстві. *Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»*, 129, 179-184.

Максимович, М.В. (2020). Соціологічні та психологічні моделі комунікації: можливості та обмеження застосування в дослідженнях міжкультурної взаємодії в умовах прикордоння. *Український соціум*, 1(72), 62-82.

Макух-Федоркова, І.І. (2016). Наукове вивчення впливу ЗМІ в дослідженнях американського політолога Гарольда Лассуела. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент: збірник наукових праць*, 3, 135-146.

Макух-Федоркова, І.І. (2023). Етапи розвитку медіадосліджень у західній соціології: формування пропагандистських моделей та їх вплив на зміни масової свідомості. *Медіафорум*, 13, 182-197.

Пермінова, А. В. (2017). Еволюція теоретичних моделей перекладу. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ*, 34, 68-73.

Попович, М.Д. (2015). Простір людської комунікації в соціокультурному пізнанні. *Політологічний вісник: збірник наукових праць*, 78, 17-29.

Янковський, С. В. (2011). Моделі соціальних комунікацій. *Вісник Маріупольського державного університету*, 1, 12-19.

Almond, G. A. (1987). *A Biographical Memoir about Harold Dwight Lasswell 1902—1978*. Washington: National Academy of sciences.

Anwar, A., Malik, M., Raees, V. (2020). *Role of mass media and public health communications in the COVID-19 pandemic*. *Cureus*, 12(9).

Berelson, B. (1959). The state of communication research. *Public Opinion Quarterly*, 23, 1–17.

Berger, A. (1995). *Essentials of Mass Communication Theory*. Thousand Oaks: Sage Publications.

Berry P. (2021). Lasswell Model: Elements, Advantages and Disadvantages. *Mass Communication theory*, 27(3), 25-33.

Braddock, R. (1958). An Extension of the "Lasswell Formula". *Journal of Communication*, 8 (2), 88–93.

Chan, N. W. (2015). Impacts of Disasters and Disasters Risk Management in Malaysia: The Case of Floods. In Sawada, Y. and S. Oum (Eds.), *Resilience and Recovery in Asian Disasters: Community Ties, Market Mechanisms and Governance* (1st ed.). (pp. 239-266), Jakarta: ERIA.

Dane, K. (2020). *Discuss the functions of communication as given by Harold Lasswell*. Owlgen. Retrieved from <https://www.owlgen.in/discuss-the-functions-of-communication-as-given-by-harold-lasswell/>

Dovring, K. (1988). *Harold Dwight Lasswell His Communication with a Future*. Illinois: University of Illinois at Urbana-Champaign.

Durning, D. (2011). *Harold D. Lasswell: Biographical Sketch*. Retrieved from https://www.academia.edu/1101716/Harold_Lasswell_Biographical_Sketch

Eadie, W. F. (2011). Stories we tell: Fragmentation and convergence in communication disciplinary history. *The Review of Communication*, 11, 161–176.

Emma, L. (2019). The four functions of Mass Communications. *Small Business Chron*. Retrieved from <https://smallbusiness.chron.com/four-functions-mass-communications-56326.html>

Gerbner, G. (1956). Toward a General Model of Communication. *Audio-Visual Communication Review*, 4, 171-199.

Gioacchino, D., Verashchagina, A. (2020). Mass media and preferences for redistribution. *European Journal of Political Economy*, 63.

Hanson, E.C., (2010). *A History of International Communication Studies*. Oxford: Wiley-Blackwell, Oxford University Press.

Janowitz, M. (1968). Harold D. Lasswell's contributions to content analysis. *Public Opinion Quarterly*, 32, 646–653.

Jansen, S. C. (2010). Forgotten histories: Another road not taken – The Charles Merriam-Walter Lippmann correspondence. *Communication Theory*, 20, 127–146.

Kohlbacher, F. (2006). The use of qualitative content analysis in case study research. *Qualitative Social Research*, 7(1).

Lasswell, D. H. (1938). *Propaganda Technique in World War I*. New York: Peter Smith.

Lasswell, D. H. (1941). The Garrison State. *The American journal of sociology*, 28(2), 455-468.

Lasswell, D. H. (1948). *The Structure and Function of Communication in Society*. New York: Harper & Bros.

Lasswell, D. H. (1949). *The Analysis of Political Behavior*. London: Routledge & Kegan P. Limited.

Lasswell, D. H. (1963). *The Future of Political Science*. New York: Atherton Press.

Lasswell, D. H., McDougal, M., Vlastic, I. A. (1963). *Law and Public Order in Space*. New Haven: Yale University Press.

Lazarsfeld F. P., Berelson B., & Gaudet H. (1944). *The People's Choice: How the voter makes up his mind in a presidential campaign*. New York: Columbia University Press.

Levyatan, Y. (2009). Harold D. Lasswell's analysis of Hitler's speeches. *Media History*, 15, 55–69.

Malin, B. J. (2011). Not just your average beauty: Carl seashore and the history of communication research in the United States. *Communication Theory*, 21, 299–316.

Marvick, D. (1977). *Introduction: contexts, problems, and methods*. In *Harold D. Lasswell on Political Sociology*. Chicago: The University of Chicago Press.

Matson, W. F. (1964). *The Broken Image: Man, Science and Society*. New York: George Braziller.

McDougal, M. S. (1979). Harold Dwight Lasswell (1902–1978). *The Yale Law Journal*, 88, 675–680.

McQuail, D., Windahl, S. (1993). *Communication models for the study of mass communications* (2nd ed.). (pp. 13–15). New York: Longman.

Muth, R., Findley, M., Muth, M. (1990). *Harold D Lasswell: An Annotated Bibliography*. New Haven: New Haven Press.

Narula, U. (2006). *Aristotle's Model of Communication. Communication Models*. (pp. 25-26). New Dehli: Atlantic Publishers&Distributors.

Narula, U. (2006). *Lasswell Model of Communication. Communication Models*. (p. 26). New Dehli: Atlantic Publishers&Distributors.

Peng Wenxiu. (2015). Analysis of New Media Communication Based on Lasswell's "5W" Model. *Journal of Educational and Social Research*, 5(3), 245 -249.

Pool, Ithiel de Sola. (1969). Content analysis in the intelligence function. In Rogow, A. (Ed.), *Politics, Personality, and Social Science in the Twentieth Century: Essays in Honor of Harold D. Lasswell*. (p. 197-224). Chicago: University of Chicago Press.

Post, J. (2001). Harold D. Lasswell: An appreciation. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*, 64, 197–201.

Real, M. R. (1980). Media Theory: Contributions to an Understanding of American Mass Communications. *American Quarterly*, 32 (3), 240.

Rogers, E. M. (1986). *Communication technology: The new media in society*. New York: Free Press.

Sabah, A. F. (2012). A Conceptual Foundation for the Shannon-Weaver Model of Communication. *International Journal of Soft Computing*, 7(1), 12-19.

Sharif, H. B. M., Wan, A. L., Wan, Z. A. (2022). *The four roles and functions of mass media according to Harold Lasswell and the current media environment in Malaysia*.

Retrieved from <https://static1.squarespace.com/static/561d0274e4b0601b7c814ca9/t/643eae9a341e6f18>

e9fa6b96/1681829531302/THE+FOUR+ROLES+AND+FUNCTIONS+OF+MASS+M
EDIA+ACCORDING+TO+HAROLD+LASWELL+AND+THE+CURRENT+MEDIA
+ENVIRONMENT+IN+MALAYSIA+%281%29.pdf

Smith, B. L. (1969). The mystifying intellectual history of Harold D Lasswell. In Rogow, A. (Ed.), *Politics, Personality, and Social Science in the Twentieth Century: Essays in Honor of Harold D. Lasswell*. (p. 41-105). Chicago: University of Chicago Press.

Somit, A., Tanenhaus, J. (1964). *American Political Science: A Profile of a Discipline*. New York: Atherton Press.

Sproule, J. M. (1997). *Propaganda and Democracy: The American Experience of Media and Mass Persuasion*. New York: Cambridge University Press.

Steven H. Chaffee, Fausto Izcaray. (1975). Mass communication functions in a media-rich developing society. *Communication research*, 2(4), 367-395.

Thompson, J. B. (1997). *The Media and Modernity*. Cambridge: Polity Press.

Watson, J., Hill, A. (2012). Newcomb's ABX model of communication. *Dictionary of Media and Communication Studies*. (195-196). Bloomsbury: A&C Black.

Wright, W. R. (1960). Functional analysis and mass communication. *Public Opinion Quarterly*, 24, 610-613.

Zachary S. Sapienza, Narayanan Iyer, Aaron S. Veenstra. (2017). Reading Lasswell's Model of Communication Backward: Three Scholarly Misconceptions. In R. Wei (Ed.), *Advances in Foundational Mass Communication Theories* (1st ed.). London: Routledge.

Zuckerberg, M. (2018). Retrieved from:
<https://www.facebook.com/zuck/posts/10104445245963251?pnref=story>